

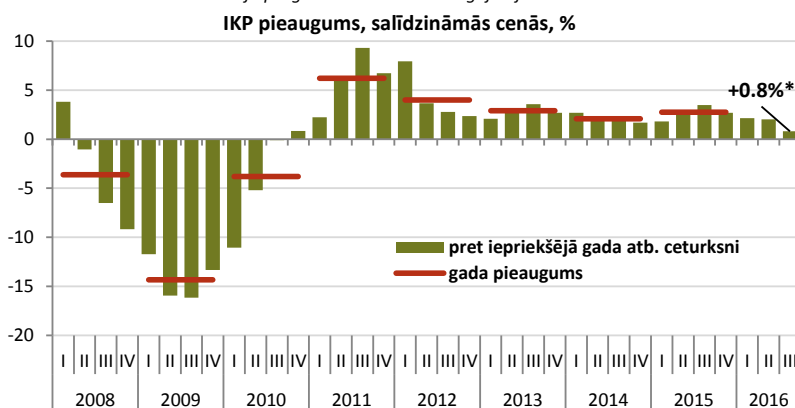
Makroekonomikas un budžeta apskats

Septembris 2016

Galvenie makroekonomiskie rādītāji*	2013			2014			2015			Prognozes**	
	2013	2014	2015	2016	2017						
Iekšzemes kopprodukts (IKP), milj. eiro	22774.0	23607.9	24348.5	25072.0	26403.4						
...pieaugums faktiskajās cenās, %	4.2	3.7	3.1	2.8	5.3						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	2.9	2.1	2.7	2.5	3.5						
IKP deflators (gads pret gadu), %	1.3	1.5	0.4	0.3	1.7						
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	0.0	0.6	0.2	0.0	1.6						
Vidējā bruto mēneša darba samaksa, eiro	716.0	765.0	818.0	863.0	910.5						
...pieaugums faktiskajās cenās, %	4.5	6.8	6.8	5.5	5.5						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	4.6	6.2	6.7	5.5	3.8						
Nodarbinātība, tūkst. iedzīvotāju	893.9	884.6	896.1	897.9	899.7						
...pieaugums, %	2.1	-1.0	1.3	0.2	0.2						
Bezdarba līmenis (gada vidējais), %	11.9	10.8	9.9	9.8	9.4						
Preču un pakalpojumu eksports, milj. eiro	13741.3	14067.8	14360.7	14164.1	15232.7						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	1.1	3.9	2.6	-0.6	3.9						
Preču un pakalpojumu imports, milj. eiro	14470.9	14515.4	14636.3	14263.1	15664.8						
...pieaugums salīdzināmās cenās, %	-0.2	0.5	2.1	5.1	5.1						

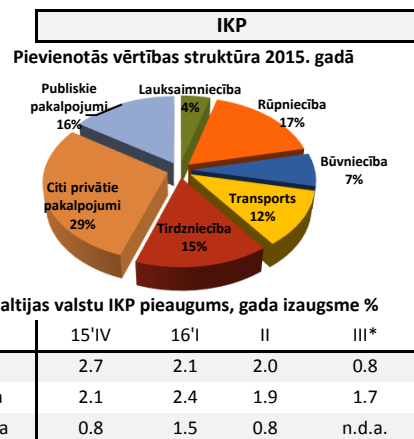
* IKP laikrindas dati atbilstoši CSP korekcijām 30.09.2016

** FM makroekonomisko rādītāju prognozes aktualizētas š.g. jūnijā

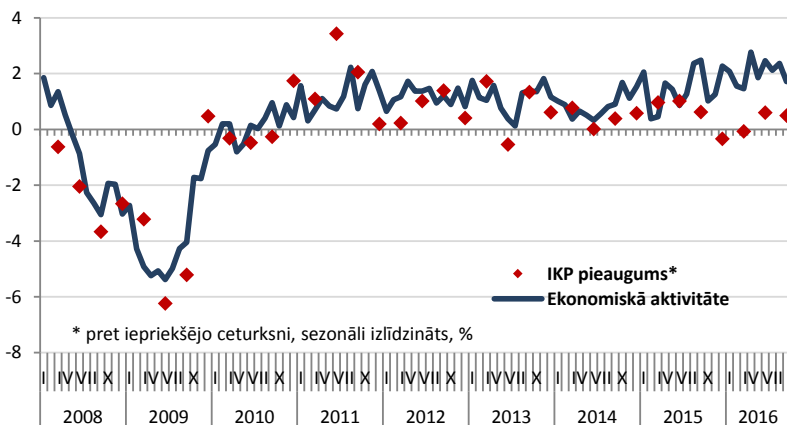

* IKP ātrais novērtējums

Saskaņā ar IKP ātro novērtējumu, Latvijas ekonomika š.g. trešajā ceturksnī pieauga par 0,8% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni. Līdzīgi kā iepriekšējos 2016. gada ceturkšņos, straujāku ekonomikas izaugsmi ierobežoja būvniecības sektors, kura kritumu 24% apmērā gada griezumā noteica kavēšanās ar ES struktūrfondu apguvi, kamēr salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni nozare pieauga par 30%. Tajā pašā laikā rūpniecība un pakalpojumu nozares uzrādīja pieaugumu - par attiecīgi 2% un 1% salīdzinājumā ar gadu iepriekš. Jāatzīmē, ka attiecībā pret iepriekšējo ceturksni Latvijas IKP pieauga par 0,5% (sezonāli un kalendāri izlīdzināti dati).

Ekonomiskā aktivitāte

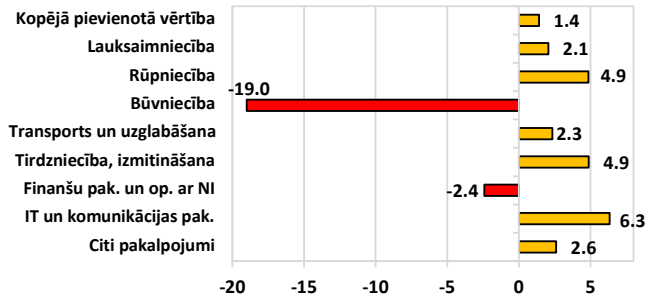
Ekonomiskā aktivitāte

Finanšu ministrija aprēķina ekonomiskās aktivitātes indeksu, lai apsteidzoši novērtētu IKP izmaiņas, ņemot vērā dažādus rādītājus - gan Eiropas Savienības konfidences indikatorus, gan Latvijas īstermiņa statistiku par mazumtirdzniecības apgrozījumu, rūpniecības izlaidi, eksporta apjomu, naftas un patēriņa cenām un citus datus. 2016. gada septembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi indeksa vērtība samazinājās. Šo ekonomiskās aktivitātes rādītāja sarukumu lielā mērā noteica nedaudz vājāka rūpniecības produkcijas izlaide. Tajā pašā laikā ekonomiskās aktivitātes indeksu pozitīvi ietekmēja Eiropas Savienības konfidences līmeņa uzlabošanās.

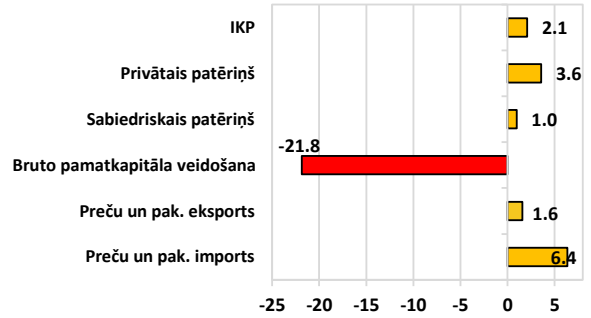
Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

**IKP izaugsme no nozaru un izlietojuma puses,
2016. g. 1.pusgadā salīdzinājumā ar 2015. g. 1.pusgadu, %**

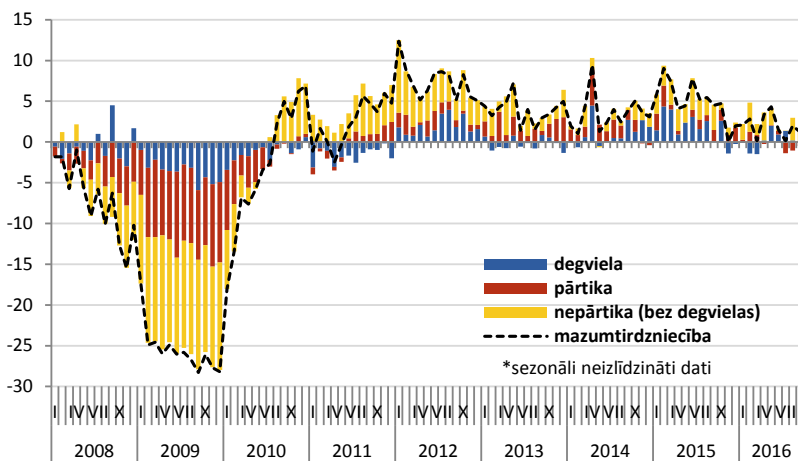

IKP

Latvijas IKP š.g. pirmajā pusgadā, salīdzinot ar 2015. gada atbilstošo laika posmu, ir palielinājies par 2,1%. Augot eksportam un privātajam patēriņam, izaugsmi uzrādīja arī saistītās nozares. Galvenokārt uz eksportu orientētā apstrādes rūpniecība 2.ceturksnī uzrādīja 7,2% pieaugumu, salīdzinot ar 0,5% pirmajā ceturksnī, pusgadā kopā augot par 4,1%. Spēcīgs pieaugums pirmajā pusgadā bijis izmitināšanas un ēdināšanas nozarē un tirdzniecībā, sasniedzot 4,9%. Neskatoties uz kravu apjomu kritumu ostās un dzelzceļā, 2,3% pieaugumu sasniedza arī transporta un uzglabāšanas nozare. Savukārt būvniecības nozarē jau otro ceturksni pēc kārtas bijis spēcīgs 19,0% kritums, un lejuplīdī pirmajā pusgadā piedzīvojušas arī finanšu pakalpojumu un nekustamā īpašuma nozares, samazinoties par 2,4%. Kopumā šī gada IKP dati apstiprina, ka izaugsmes palēnināšanās saistīta ar vienreizējiem faktoriem, kā ES fondu apguves kavēšanās un problēmām atsevišķās nozarēs, nevis ar vājo pieprasījumu.

Mazumtirdzniecības apgrozījuma gada pieaugums pa grupām*, %

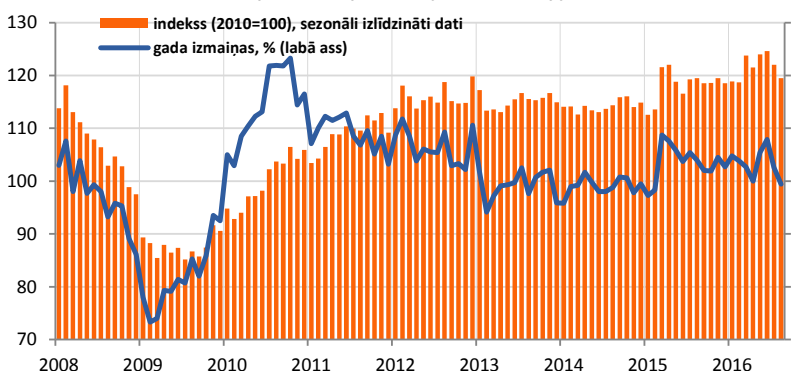
Mazumtirdzniecība

Apgrozījuma struktūra 2015.g., %	
degviela	17%
pārtika	41%
nepārtika (bez degvielas)	42%

Gada pieaugumi, kal.izl., 2016.g. janv.-sept.	
Kopā	+1,8%
Nepārtika (bez degv.)	+4,0%
Pārtika	-0,1%
Degviela	+0,6%

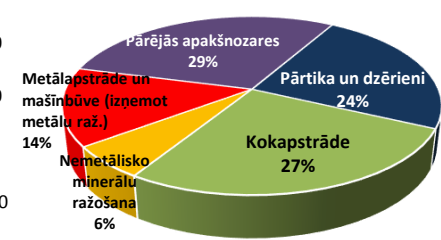
Mazumtirdzniecības apgrozījums Latvijā 2016.gada pirmajos trīs ceturkšņos pieaudzis par 1,8%. Tirdzniecības izaugsme šogad ir lēnāka, ko noteica kritums degvielas tirdzniecībā gada sākumā, kas vēlāk atjaunojusies, bet pēdējos divos mēnešos atkal uzrādījis kritumu. Turklāt kopš jūlija sarūk pārtikas produktu mazumtirdzniecība. Septembrī mazumtirdzniecības apgrozījums, salīdzinot ar pagājušā gada septembri, palielinājies vien par 0,5%, ko nodrošinājis nepārtikas preču, izņemot degvielas, apgrozījuma pieaugums par 3%, kamēr degvielas tirdzniecība samazinājusies par 1,6% un pārtikas preču mazumtirdzniecība sarukusi par 1,8%.

Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms

Rūpniecība

Apstrādes rūpn. apgrozījuma struktūra 2015. g., %

Rūpn. g/g, kal.izl., 2016.g. janv.-aug.

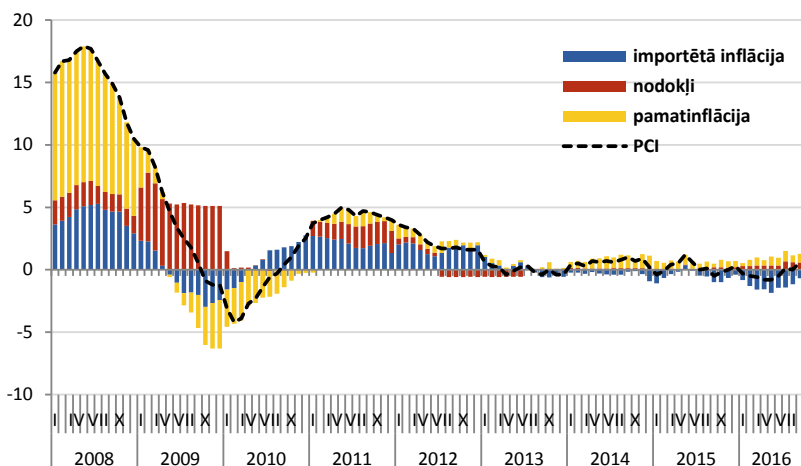
Pārtika	-0,6%	Gatavie metālizstr.	+8,4%
Koks	+7,4%	Enerģija	+5,9%

Rūpniecības produkcijas izlaide Latvijā augustā, salīdzinot ar pagājušā gada augustu, nedaudz samazinājās - par 0,6%, uzrādot pirmo ražošanas apjomu sarukumu š.g. laikā. To noteica elektroenerģijas un gāzes apgādes spēcīgais kritums (-15,7%), kamēr apstrādes rūpniecībā joprojām saglabājās izaugsme (+2,8%). Lielāko pienesumu apstrādes rūpniecības izaugsmē š.g. augustā nodrošināja datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana, gada griezumā uzrādot pieaugumu 37,6% apmērā un sasniedzot visu laiku augstāko izlaides apjomu. Savukārt elektrisko iekārtu ražošana pieauga par 20%, mehānismu un darba mašīnu ražošana - par 16,7%, būvmateriālu ražošana - par 14,6%. Izaugsmi uzrādīja arī pārtikas produktu ražošana (+2,5%), norādot uz apakšnozares stabilizēšanos. Tikmēr pirmo reizi kopš 2014. gada nogales nedaudz samazinājušies izlaides apjomi kokapstrādē - par 0,8%. Tādējādi š.g. astoņos mēnešos kopā rūpniecības produkcijas izlaide ir pieaugusi par 3,3% un apstrādes rūpniecība atsevišķi - arī par 3,3%.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija

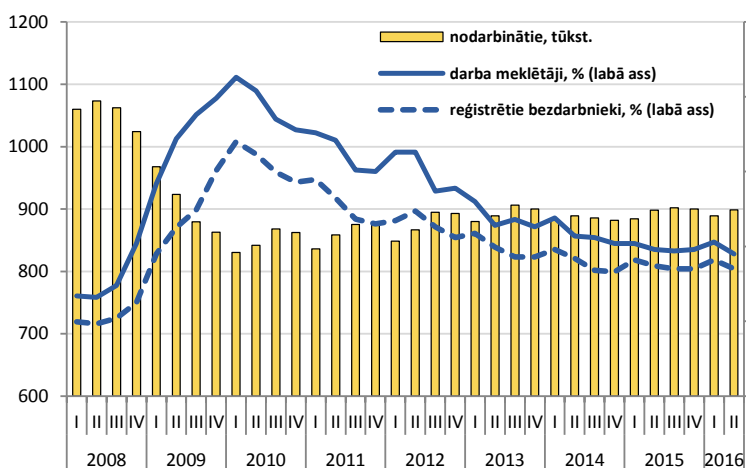
Gada inflācija sadalījumā pa avotiem, %

Inflācija

Patēriņa cenas š.g. septembrī uzrādīja straujāko pieaugumu kopš pērnā gada vidus, palielinoties par 0,6% salīdzinājumā ar 2015.gada attiecīgo mēnesi. To nodrošināja gan pakalpojumu cenu pieaugums – par 2,8%, gan būtiski mazāks cenu kritums precēm (-0,3%). Piemēram, degvielas cenu samazinājums bija daudz mērenāks nekā iepriekšējos mēnešos - ja š.g. pirmajos astoņos mēnešos kopumā degvielas cenas saruka par 11,8%, tad septembrī cenu kritums veidoja 5,2%. Savukārt lielāko pozitīvo devumu patēriņa cenu kāpumā septembrī nodrošināja negaidīti straujš pārtikas preču cenu pieaugums - par 2% gada griezumā, ko noteica cenu pieaugums praktiski visās pārtikas preču grupās, t.sk. piena produktiem. Savukārt, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, kopējais patēriņa cenu pieaugums veidoja 0,5%, kas atbilst iepriekš novērotajai cenu izmaiņu sezonālītātes struktūrai.

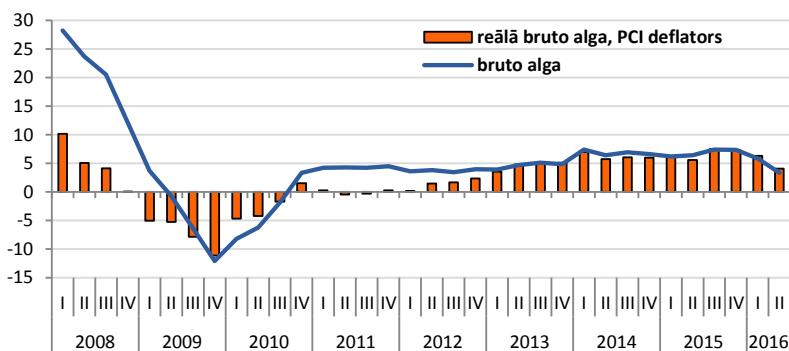
Bezdarba līmenis, % no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem

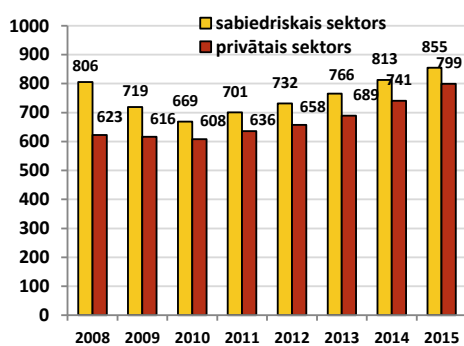
Nodarbinātība

Bezdarba līmenis Latvijā 2016.gadā ir stabilizējies, 2.ceturksnī pēc darbaspēka apsekojuma veidojot 9,5% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. Tas ir par 0,3 pp mazāk nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Savukārt reģistrētā bezdarba līmenis 2016.gada septembra beigās samazinājies līdz 7,9% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem - par 0,2 procentpunktiem zemāks nekā augusta beigās un par 0,4 pp zemāks nekā 2015.gada septembra beigās. Reģistrēto bezdarbnieku skaits gada laikā sarucis par 5,3% līdz 74,4 tūkstošiem. Savukārt nodarbināto iedzīvotāju skaits, pēc darbaspēka apsekojuma datiem, 2016.gada 2.ceturksnī bijis par 0,03% lielāks nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada, veidojot 898,5 tūkstošus. Jaunas darba vietas veidojušās galvenokārt informācijas un komunikācijas pakalpojumu, kā arī ūdens apgādes nozarēs, kur aizņemto darba vietu skaits 2.ceturkšņa beigās bija attiecīgi par 7,9% un 5,2% lielāks nekā pirms gada. Darba vietas būvniecībā un ieguves rūpniecībā savukārt samazinājušās attiecīgi par 10,8% un 9,0%.

Algu pieaugums, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Darba samaksa, eiro

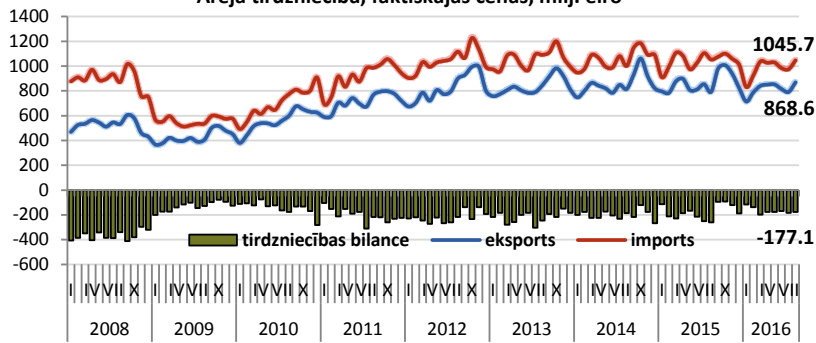

2016.gada 2.ceturksnī vidējā mēneša bruto darba samaksa, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, palielinājās par 3,3%. Šāds pieaugums ir zemāks gan kā 1.ceturksnī, gan 2015.gadā kopā, kad vidējā alga palielinājās attiecīgi par 5,9% un 6,8%. Lēnāks pieaugums saistīts ar mazāku minimālās algas paaugstināšanu gada sākumā, nedaudz lēnāku ekonomikas izaugsmi un izmaiņām nostrādāto stundu skaitā 2.ceturksnī. Atšķirībā no iepriekšējiem ceturkšņiem, kad algas straujāk auga privātajā sektorā, 2.ceturksnī pieaugums privātajā un sabiedriskajā sektorā bija praktiski vienāds - privātajā sektorā - 3,3% līdz 813 eiro un sabiedriskajā sektorā - 3,2% līdz 885 eiro. Vidējā alga valstī kopā 2.ceturksnī veidoja 838 eiro.

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

Ārējā tirdzniecība, faktiskajās cenās, milj. eiro

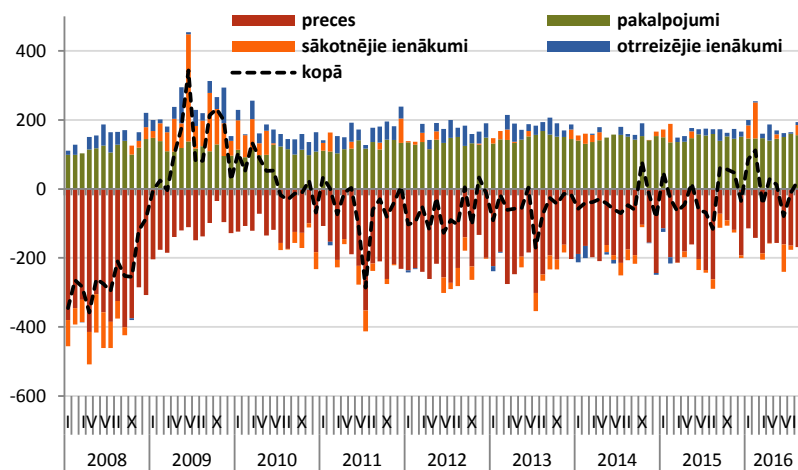

Ārējā tirdzniecība

Eksports 2016.g.janv.-aug.	Ārējā tirdzniecība	
	Strukt.	Gada pieaugums
Kopā	100.0%	-1.5%
Koksne	17.9%	1.8%
Mehānismi	17.7%	-10.9%
Pārtika	17.6%	14.9%
Metāli	8.5%	-8.0%
Ķīmiskās rūp. raž.	8.0%	10.4%
Satiksmes līdzekļi	6.6%	24.0%
Minerālprodukti	5.2%	-29.0%
Tekstilzstr.	3.2%	-23.1%
Pārējās preces	15.1%	-0.9%

Dati par Latvijas ārējo tirdzniecību š.g. augustā liecina, ka salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi preču eksporta vērtība palielinājās par 9,7%, sasniedzot augstāko vērtību šā gada laikā - 868,6 milj. eiro. Spēcīgais eksporta pieaugums augustā daļēji kompensēja iepriekšējo mēnešu eksporta kritumus. Ja vēl š.g. pirmajos septiņos mēnešos preču eksporta vērtība bija par 3,0% mazāka salīdzinājumā ar 2015.gada attiecīgo periodu, tad astoņos mēnešos šis kritums veido 1,5%. Preču eksportu aizvien turpina negatīvi ietekmēt elektroierīču un elektroiekārtu, kā arī minerālproduktu reeksporta kritums. Tikmēr tādas preču eksporta kategorijas kā augu valsts produkti, koka un koka izstrādājumi, ķīmiskās rūpniecības ražojumi šogad uzrāda stabilu pieaugumu. Savukārt preču importa vērtība augustā griezumā samazinājās par 0,7% un pirmajos astoņos mēnešos kopumā tā samazinājās par 4,8%, kas atspoguļojas arī vājā investīciju aktivitātē.

Maksājumu bilances tekošais konts, milj. eiro

Teškoais konts

Latvijas maksājumu bilances tekošajā kontā 2016.gada augustā bija fiksēts 25,0 milj. eiro liels pārpalikums, kas ir par 141,1 milj. eiro vairāk nekā pērnā gada augustā. Ņemot vērā pretējo preču eksporta un importa pieaugumu, preču konta bilance uzlabojās, deficītam samazinoties par 92,6 milj. eiro. Savukārt pakalpojumu konta pārpalikums nedaudz saruka, ko galvenokārt ietekmēja transporta pakalpojumu eksporta kritums un ārvalstu viesu izdevumu sarukums Latvijā. Neskatoties uz to, augustā pakalpojumu konta pārpalikums nosedza 92,1% no preču konta deficīta. Ārvalstu rezidentu gūto ienākumu par iepriekš veiktajām investīcijām Latvijā samazinājums veicināja sākotnējo ienākumu konta bilances uzlabošanu par 57,0 milj. eiro. Mazākas ES fondu finansējuma plūsmas un lielākas iemaksas ES budžetā izraisīja sākotnējo ienākumu konta pārpalikuma samazināšanos par 4,5 milj. eiro. Š.g. astoņos mēnešos kopā tekošajā kontā fiksēts 128,4 milj. eiro liels pārpalikums, pretstatā vairāk nekā 300 miljonu eiro deficītam 2015.gada attiecīgajā laika periodā.

Galvenie rādītāji, gada izaugsme (ja nav norādīts citādi)

	14'II	III	IV	15'I	II	III	IV	16'I	II	III
IKP, salīdzināmās cenās, %*	2.1	2.1	1.7	1.8	2.8	3.5	2.7	2.1	2.0	0.8**
IKP, faktiskās cenās, %*	3.5	3.1	3.2	2.3	3.9	4.2	2.1	1.3	3.6	n.d.a.
Inflācija, %	0.7	0.8	0.6	0.0	0.8	-0.1	0.1	-0.4	-0.7	0.2
Vidējā bruto darba samaksa, %	6.4	6.9	6.6	6.2	6.4	7.4	7.4	5.9	3.3	n.d.a.
Reālā alga, PCI deflatora, %	5.7	6.0	6.0	6.2	5.6	7.5	7.3	6.3	4.1	n.d.a.
Nodarbināto skaits, %	0.0	-2.3	-2.0	0.3	1.0	1.8	2.0	0.6	0.0	n.d.a.
Bezdarbs, %	10.7	10.6	10.2	10.2	9.8	9.7	9.8	10.3	9.5	n.d.a.
Produktivitāte, %	2.0	4.4	3.8	1.5	1.8	1.6	0.7	1.6	2.0	n.d.a.
Mazumtirdzniecība, %	4.7	3.5	3.9	7.6	5.7	5.0	2.2	2.1	2.4	1.1
Rūpniecība, %	-0.2	-0.8	-0.7	1.6	5.7	3.8	3.0	3.7	4.4	n.d.a.
Preču eksports, %	1.0	1.8	3.1	1.9	2.8	1.2	-1.1	-4.6	0.1	n.d.a.
Preču imports, %	-0.3	-2.0	3.0	-0.1	1.0	0.1	-5.8	-7.3	-1.4	n.d.a.
Tirdzniecības bilance, milj. eiro	-605.1	-633.8	-565.0	-554.9	-566.5	-606.3	-401.3	-450.4	-521.6	n.d.a.
Teškoais konts, % no IKP	-2.2	-2.9	-0.3	-0.8	-1.5	-1.9	1.1	2.8	-0.6	n.d.a.

* IKP laikrindas dati atbilstoši CSP korekcijām 30.09.2016

** IKP ātrais novērtējums

Dati: CSP, Eurostat, LR Finanšu ministrija, Latvijas Banka

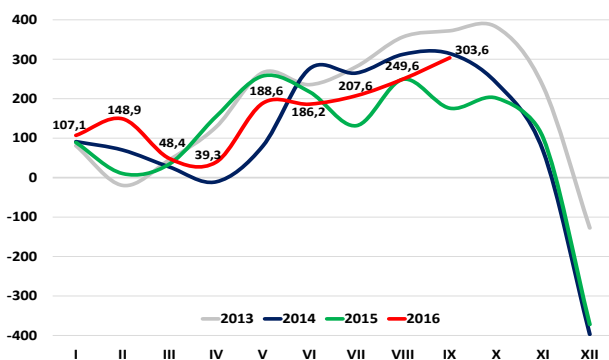
Kopbudžeta ieņēmumi un izdevumi (pēc naudas plūsmas metodoloģijas)

	2015.g.I-IX	2016.g.I-IX	2016.g./2015.g I-IX	2016.g./2015.g.	2016.gada	2016.gada sag.
	izpilde, milj. eiro	izpilde, milj. eiro	izmaiņas, milj. eiro	I-IX, izmaiņas, %	plāns, milj. eiro	izpilde, milj. eiro
KONSOLIDĒTAIS KOPBUDŽETS						
Ieņēmumi	6 694.6	6 757.8	63.2	0.9%	9 144.9	9 168.7
Izdevumi	6 518.6	6 454.2	-64.4	-1.0%	9 486.8	9 474.7
Finansiālā bilance	176.0	303.6	127.6		-341.9	-306.0
VALSTS KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS*						
Ieņēmumi	5 557.3	5 546.5	-10.8	-0.2%	7 513.3	7 545.3
Izdevumi	5 416.8	5 349.7	-67.1	-1.2%	7 802.4	7 861.4
Finansiālā bilance	140.5	196.8	56.3		-289.2	-316.1
Valsts pamatbudžets						
Ieņēmumi	3 927.0	3 864.8	-62.2	-1.6%	5 247.7	5 281.0
Izdevumi	3 832.8	3 723.4	-109.4	-2.9%	5 636.4	5 645.5
Finansiālā bilance	94.2	141.3	47.2		-388.8	-364.5
Valsts speciālais budžets						
Ieņēmumi	1 699.8	1 734.6	34.8	2.0%	2 347.2	2 345.3
Izdevumi	1 638.7	1 722.4	83.6	5.1%	2 242.6	2 304.1
Finansiālā bilance	61.1	12.3	-48.8		104.6	41.2
PAŠVALDĪBU KONSOLIDĒTAIS BUDŽETS**						
Ieņēmumi	1 586.0	1 598.0	11.9	0.8%	2 186.6	2 210.6
Izdevumi	1 550.5	1 491.2	-59.3	-3.8%	2 239.2	2 200.5
Finansiālā bilance	35.5	106.8	71.3		-52.7	10.1

*Ieskaitot atvasinātās publiskās personas un ziedojumus, dāvinājumus

**Ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus

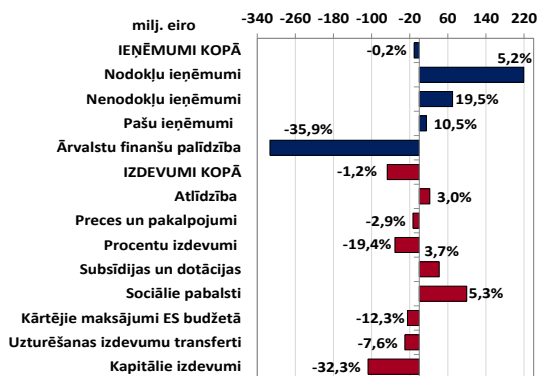
Konsolidētā kopbudžeta bilance (kumulatīvi, milj. eiro)

2016.gada deviņos mēnešos pārpalikums konsolidētajā kopbudžetā bija 303,6 milj. eiro, par 127,6 milj. eiro pārsniedzot pērnā gada līmeni. Pārpalikumu kopbudžetā veidoja pārpalikums gan pašvaldību budžetā 106,8 milj. eiro apmērā, gan valsts konsolidētajā budžetā 196,8 milj. eiro apmērā. Straujais pārpalikuma kāpums skaidrojams ar izteikti zemākiem izdevumiem šogad, pamatā lēnākas ES fondu apguves rezultātā. Paredzams, ka intensīvāks projektu īstenošanas posms sāksies ar 2017. gadu. Vērts atzīmēt, ka kopbudžeta nodokļu ieņēmumi ir pieauguši par 286,1 milj. eiro jeb 5,5% eiro, salīdzinot ar pērnā gada deviņiem mēnešiem. Kopumā zema ieņēmumu pieauguma temps pamatā saistāms ar būtiski zemākiem ieņēmumiem no ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP), kur šā gada deviņos mēnešos vērojams kritums par 314,1 milj. eiro jeb 36,0%, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, jo ES fondu 2014.-2020.gadu plānošanas perioda investīciju aprīte vēl nav tik intensīva, lai varētu saņemt EK atmaksas atbilstoši iepriekšējo gadu līmenim.

Zemāki izdevumi vērojami visos budžeta līmeņos, izņemot valsts speciālo budžetu, kur izdevumi sociālajiem pabalstiem joprojām ir augstākā līmenī nekā gadu iepriekš. Taču lielāko ietekmi izdevumu samazinājumā radīja izdevumi valsts parāda apkalpošanai par 53,9 milj. eiro jeb 17,8% parāda restrukturizācijas rezultātā, kā arī kopbudžeta kapitālo izdevumu kritums par 178,0 milj. eiro jeb 31,5%, kas pamatā skaidrojams ar zemākiem izdevumiem ES fondu projektu

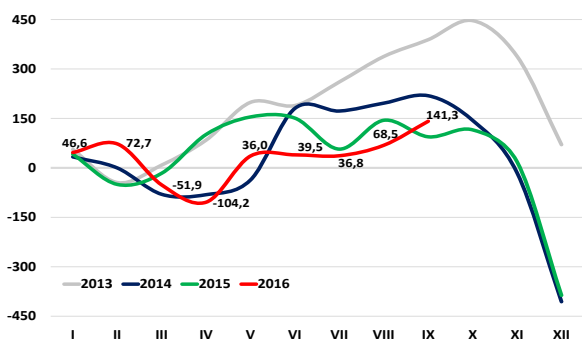
Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi un izdevumi 2016.gada janvārī-septembrī, salīdzinot ar 2015.gada janvārī-septembrī (izmaiņas milj. eiro un %)

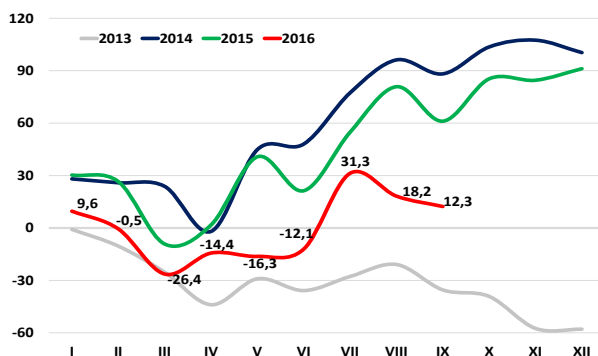
Valsts konsolidētais budžets

Š.g. 9 mēnešos valsts konsolidētā budžeta ieņēmumos iekasēti 5546,5 milj. eiro, kas ir vien par 10,8 milj. eiro jeb 0,2% mazāk salīdzinājumā ar atbilstošo periodu pērn. Nodokļu ieņēmumu izpildē vērojams pieaugums par 219,3 milj. eiro jeb 5,2%, salīdzinot ar pērnā gada un 9 mēnešos tie iekasēti 4401,8 milj. eiro apmērā. Valsts budžeta ne-nodokļu ieņēmumi iekasēti 428,1 milj. eiro apmērā, uzrādot būtisku uzlabojumu par 69,9 milj. eiro jeb 19,5% vairāk, kā pērnā gada 9 mēnešos. Pamatbudžeta ne-nodokļu plāns 9 mēnešiem izpildīts 112,2% apmērā. Virsplāna ieņēmumus nodrošināja valsts budžetā ieskaitītie maksājumi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Aizvien atsevišķās ne-nodokļu pozīcijās ir vērojama neizpilde, piemēram, ieņēmumos no emisijas kvotu izsolišanas iekasēti vien 62% no periodā plānotā, un 45% no plānotā gadā. Līdzīgi arī autoceļu lietošanas nodevas ieņēmumi izpildīti vien 68,8% apmērā no periodā plānotā un 54% no gadā plānotā apmēra. Jāatzīmē, ka labāk veicas ar ieņēmumiem no finanšu stabilitātes nodevas, kur izpilde 9 mēnešos bija 243,4%, kā arī ieņēmumos no naudas sodiem un sankcijām, kur par plāns pārpildīts par 41,3%.

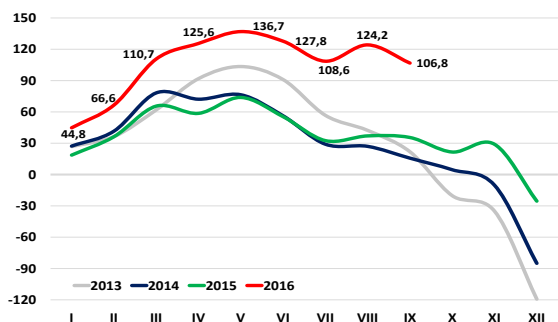
Valsts pamatbudžeta balance (kumulatīvi, milj. eiro)

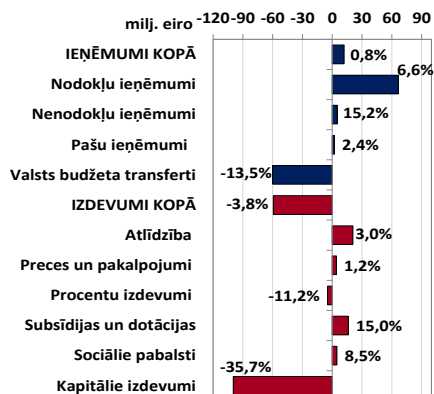
Valsts speciālā budžeta balance (kumulatīvi, milj. eiro)

Pašvaldību konsolidētā budžeta balance (kumulatīvi, milj. eiro)

Pašvaldību budžeta ieņēmumi un izdevumi 2016.gada janvārī-septembrī, salīdzinot ar 2015.gada janvārī-septembri (milj. eiro, %)

Dati: Valsts kase

Valsts konsolidētais budžets

Sa gada 9 mēnešos lielākais izdevumu kāpums valsts budžeta bija vērojams **subsīdijām un dotācijām** par 41,9 milj. eiro jeb 3,7%, salīdzinājumā ar pērno gadu, galvenokārt valsts pamatbudžeta subsīdijām un dotācijām komersantiem, tostarp ietekmi radīja aprīlī veiktais līdzekļu pārskaitījums AS "Energijas publiskais tirgotājs" 59,2 milj. eiro apmērā, lai daļēji kompensētu obligātā iepirkuma komponentes izmaksas. Par 39,4 milj. eiro ir pieauguši maksājumi lauksaimniekiem (ELGF, ELFLA), jo šogad notiek aktīvāka jaunā plānošanas perioda ES fondu apguve. Finanšu ministrijas tērīņi subsīdijām un dotācijām palielinājušies par 24,2 milj. eiro, kas pamatā saistāms ar šā gada jūlija izdevumiem attīstības finanšu institūcijas ALTUM atbalsta programmu īstenošanai 29,6 milj. eiro apmērā. Valsts pamatbudžeta izdevumi **atalgojumam** 2016.gada deviņos mēnešos pieauguši par 27,8 milj. eiro jeb 4,6%, salīdzinot ar pērno gadu, kas pamatā skaidrojams ar aizsardzības un iekšlietu sistēmā strādājošo darba algas palielināšanu. Valsts budžeta izdevumi **sociālajiem pabalstiem** pieauguši par 99,6 milj. eiro jeb 5,3%, salīdzinot ar atbilstošo periodu pērn. Valsts pamatbudžeta palielinās izdevumi bērnu kopšanas pabalstiem, vecāku pabalstiem un ģimenes valsts pabalstiem, kā arī saistībā ar saņēmēju skaita pieaugumu, palielinās izdevumi pabalstiem invalīdiem, kuriem nepieciešama īpaša kopšana. Strauji pieaug valsts speciālā budžeta izdevumi sociālajiem pabalstiem. Šā gada 9 mēnešos tie kāpuši par 83,3 milj. eiro jeb 5,1%, ko pamatā nosaka lielāki izdevumi slimības un bezdarbnieka pabalstiem, kas galvenokārt ir saistīts ar pabalstu saņēmēju skaita pieaugumu, kas turpina augt kopš 2015.gada, kad tika veiktas izmaiņas likumdošanā, atceļot pabalstu apmēra ierobežojumu. Turpinās arī minēto pabalstu mēneša vidējā apmēra pieaugums, ko lielā mērā ietekmē vidējās algas kāpums, kā arī minimālās algas straujš pieaugums 2014. un 2015. gadā. Tāpat valsts speciālā budžeta izdevumi valsts pensijām šā gada deviņos mēnešos bija par 35,6 milj. eiro jeb 2,7% augstāki nekā pirms gada, ņemot vērā veikto pensiju indeksāciju 2015.gada 1.oktobrī, ka arī saistībā ar pensiju izmaksu izmaiņām dēļ brīvdienām un svētku dienām. Ievērojams samazinājums - par 107,7 milj. eiro jeb 32,3% vērojams **kapitālajiem izdevumiem**, kas skaidrojams ar mazākiem izdevumiem ES fondu (ERAF) līdzfinansēto projektu īstenošanai. Tomēr pamatfunkciju daļā atsevišķiem mērķiem, piemēram, ugunsdzēsēju spēctehnikas iegādei, valsts autoceļu uzturēšanai un aizsardzības īpašumu pārvaldīšanai, tērēts vairāk nekā pērn 9 mēnešos.

Pašvaldību konsolidētais budžets

Pēc valsts kases datiem pašvaldību budžetā šā gada deviņos mēnešos vērojams 106,8 milj. eiro pārpalikums, kas salīdzinājumā ar pagājušā gada 9 mēnešiem palielinājies par 71,3 milj. eiro, tostarp 37 milj. eiro pārpalikums novērojams Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžetā, kas salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu palielinājies par 26 milj. eiro. Pašvaldību budžeta **ieņēmumi** šā gada deviņos mēnešos bija 1598 milj. eiro, kas ir par 11,9 milj. eiro jeb par 0,8% lielāki nekā gadu iepriekš. Lielākos pašvaldību budžeta ieņēmumus šā gada deviņos mēnešos nodrošināja nodokļu ieņēmumi, galvenokārt, iedzīvotāju ienākuma nodoklis 890,7 milj. eiro apmērā, kas salīdzinājumā ar pērno gadu pieauga par 49,1 milj. eiro jeb par 5,8%. Kā arī jāatzīmē, ka 30,2 milj. eiro pieaugums veidoja ieņēmumu pieaugums no ēku un būvju pārdošanas. Valsts transfertu apjoms samazinājies par 59,8 milj. eiro jeb par 13,5%, kas skaidrojams ar mazākiem transfertiem Eiropas Savienības fondu projektu realizācijai. Pašvaldību budžeta **izdevumi** samazinājušies par 59,3 milj. eiro jeb par 3,8%. Pamatā izdevumu samazinājums saistīts ar ES fondu finansējuma samazinājumu pašvaldību budžetā, kas, savukārt, ietekmēja kapitālos izdevumus – kritums par 99,7 milj. eiro. Izdevumi no ES struktūrfondiem bija 13,8 milj. eiro, kas ir par 109,1 milj. eiro mazāk nekā pērnā gada deviņos mēnešos. Kārtējie izdevumi deviņos mēnešos auguši par 25,1 milj. eiro, tostarp izdevumi atbildībai pieauguši par 20,9 milj. eiro. Izdevumi subsīdijām un dotācijām, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, auguši par 16,3 milj. eiro jeb par 15%. Lielākā daļa subsīdiju un dotāciju tiek novirzītas komersantiem sabiedriskā transporta pakalpojumu

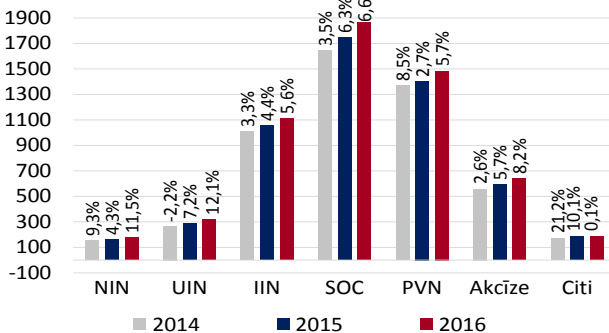

Kopējie nodokļu ieņēmumi						Nodokļi	
	2015.g. I-IX izpilde, milj. eiro	2016.g. I-IX izpilde, milj. eiro	2016./2015.g. I-IX izmaiņas, milj.eiro	2016./2015.g. I-IX izmaiņas, (%)	2016.g. I-IX izpilde no 2016.g. I-IX plāna (%)	2016. gada plāns, milj. eiro	2016.gada sag. izpilde, milj. eiro
Kopējie nodokļu ieņēmumi	5 426.3	5 782.1	355.8	6.6%	100.6%	7 765.8	7 787.3
Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi*	5 195.9	5 482.0	286.1	5.5%	100.4%	7 363.1	7 372.4
Sociālās apdrošināšanas iemaksas:	1 747.1	1 863.0	115.9	6.6%	100.4%	2 511.7	2 518.5
<i>Valsts speciālajā budžetā</i>	1 516.7	1 562.9	46.2	3.0%	99.9%	2 108.9	2 103.5
<i>Valsts fondēto pensiju shēmā</i>	230.4	300.1	69.7	30.2%	103.2%	402.7	415.0
Pievienotās vērtības nodoklis	1 404.9	1 484.5	79.6	5.7%	98.9%	2 024.9	2 002.0
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis:	1 053.8	1 112.6	58.8	5.6%	99.0%	1 530.9	1 536.5
<i>Valsts pamatbudžetā</i>	212.2	221.9	9.7	4.6%	98.8%	306.2	307.3
<i>Pašvaldību pamatbudžetā</i>	841.6	890.7	49.1	5.8%	99.1%	1 224.7	1 229.2
Akcīzes nodoklis	590.9	639.4	48.6	8.2%	104.4%	821.4	854.4
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	286.1	320.7	34.6	12.1%	105.6%	397.1	407.1
Nekustamā īpašuma nodoklis	159.3	177.7	18.3	11.5%	107.2%	207.0	204.9
Pārējie nodokļi	184.2	184.2	0.0	0.0%	97.9%	272.9	264.0

* bez iemaksām fondēto pensiju shēmā

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu plāns deviņos mēnešos izpildīts 100,4% apmērā, pārsniedzot plānotos ieņēmumus par 22,8 milj. eiro. Salīdzinājumā ar pagājušā gada atbilstošo periodu nodokļu ieņēmumi palielinājušies par 286,1 milj. eiro jeb 5,5%, kur lielāko kāpumu nodrošināja darbaspēka nodokļu ieņēmumi, pievienotās vērtības, akcīzes un nekustamā īpašuma nodokļu ieņēmumi. Lielākie virsplāna ieņēmumi iekasēti no **akcīzes nodokļa**, pārsniedzot deviņu mēnešu plānu par 26,8 milj. eiro jeb 4,4%, kā arī pieaugot par 48,6 milj. eiro jeb 8,2%, salīdzinot ar pagājušo gadu, pamatā no dīzeļdegvielas un tabakas izstrādājuma patēriņa pieauguma, kā arī dēļ nodokļa likmju paaugstināšanas šajās preču grupās. Laba izpilde vērojama arī ieņēmumos no **uzņēmumu ienākuma nodokļa**, kur iekasēts par 17,1 milj. eiro jeb 5,6% vairāk nekā plānots un par 34,6 milj. eiro jeb 12,1% vairāk nekā pērn. Ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar iemaksu kāpumu un mazākām nodokļa atmaksām salīdzinājumā ar deviņiem mēnešiem pirms gada. Jāatzīmē, ka arī **nekustamā īpašuma nodokļa** izpilde bijusi laba, par 11,9 milj. jeb 7,2% pārsniedzot 9 mēnešos plānoto un bija par 18,3 milj. eiro jeb 11,5% vairāk nekā 2015.gada 9 mēnešos. Savukārt kopējās **sociālās apdrošināšanas iemaksas (SOC)** valsts speciālajā budžetā un valsts fondēto pensiju shēmā sasniedza 1863,0 milj. eiro, sasniedzot 100,4% no 9 mēnešos plānotā, bet salīdzinot ar 2015.gada 9 mēnešiem, ieņēmumi šogad bija lielāki par 115,9 milj. eiro jeb 6,6%

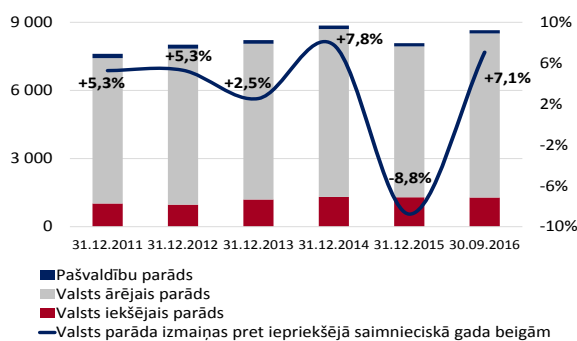
Kopējie nodokļu ieņēmumi janvārī-septembrī, milj.eiro

Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) izpilde 9 mēnešos bija 98,9% no plāna. Salīdzinot ar pagājušā gada 9 mēnešiem, ir vērojams PVN ieņēmumu kāpums par 79,6 milj. eiro jeb 5,78%, ko nodrošināja PVN atmaksu īpatsvara samazināšanās, sevišķi nodokļu maksātājiem, kuri darbojas būvniecības nozarē, tirdzniecības un automobiļu un motociklu remonta nozarē. Bez tam, kopējo 9 mēnešu plāna izpildi pasliktināja ar PVN standarta likmi apliekamo darījumu vērtības samazināšanās, ko noteica zemāka ekonomiskā izaugsme nekā iepriekš tika prognozēts. Ieņēmumi no **iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN)** iekasēti par 10,9 milj. eiro jeb 1,0% mazāk nekā 9 mēnešos plānots. Pārskata perioda plāna neizpildi pamatā ietekmēja pieaugošais IIN atmaksu skaits, kas tiek veiktas, pamatojoties uz iesniegtajām gada ienākumu deklarācijām. Šā gada deviņos mēnešos atmaksāti 81,6 milj. eiro, kas ir par 18,6 miljoniem eiro jeb 29,6% vairāk nekā pērn attiecīgajā periodā. Savukārt, salīdzinājumā ar 2015.gada attiecīgo periodu, ieņēmumi no IIN ir kāpuši par 58,8 milj. eiro jeb 5,6%.

Valsts un pašvaldību parāds

Valsts un pašvaldību parāds (milj. eiro)

Valsts un pašvaldību parāds* 2016.gada septembra beigās nominālvērtībā** bija 8652,0 milj. eiro (atbilstoši nacionālajai metodoloģijai valsts un pašvaldību parāds, neskatot atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu, bija 8983,9 milj. eiro). Salīdzinot to ar iepriekšējā saimnieciskā gada beigām, parāds ir palielinājies par 571,4 milj. eiro jeb 7,1%, pamatā no ilgtermiņa parāda vērtspapīru un pieprasījumu noguldījumu un īstermiņa noguldījumu pieauguma. Jāatzīmē, ka š.g. 7.oktobrī starptautiskā kredītreitingu aģentūra *Moody's Investors Service* saglabāja Latvijas kredītreitingu A3 līmeni, taču aģentūra „Fitch Ratings” š.g. 22.jūlijā paziņoja par Latvijas kredītreitinga ilgtermiņa saistībām vietējā valūtā saglabāšanu „A-” līmenī, saglabājot arī stabilu nākotnes prognozi (outlook).

* izslēdzot savstarpējo darījumu atlikumus saimnieciskā perioda beigās

** iekļaujot Valsts kases administrētajiem ārējiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem piesaistīto atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu